

Heerlen

Datum
12 januari 2023

Nieuwjaarspeech 2023 van burgemeester Roel Wever

Welkom allemaal op de nieuwjaarsreceptie van de gemeente Heerlen. Het is voor mij mede dankzij covid de eerste keer dat ik u hier mag begroeten en wat is dat fijn om te mogen doen. Ik wil graag een aantal zaken met u delen vandaag.

Toen ik rond de kerst terugkeek naar het afgelopen jaar en ook meteen weer met plezier aan het nieuwe jaar dacht, moest ik aan één woord denken: grens. En dan vooral het wegdenken van die grens en de opluchting en de mogelijkheden die daardoor ontstaan.

Ik geef u een mooi voorbeeld van het wegdenken van grenzen aan de hand van een gewone maandagmorgen waar ik in mijn portefeuillehoudersoverleg veiligheid te horen kreeg over een meisje. Ik wil haar naam niet noemen, maar laten we haar Sandra noemen. Sandra woont in het noorden van het land en was door haar ouders als vermist opgegeven. Iemand had Sandra voor het laatst gezien in Zwolle. Het waren de mensen van de NS die het meisje met camera's wisten te volgen. Via de politiemeldkamer in Maastricht kwam er een bericht naar onze meldkamer: Sandra zou in Heerlen zijn.

Dat was het moment waarop onze Boa's in actie kwamen. Zij vonden Sandra op de begraafplaats aan de Akerstaat waar zij zat bij het graf van haar onlangs overleden oma. Dankzij het fantastische empathische werk van een van de Boa's kon het verwarde en angstige meisje overgedragen worden aan de hulpverleners.

Dit is één verhaal, één persoonlijk drama, zoals er jaarlijks honderden in Heerlen zijn. Wat mij echter raakte aan dit verhaal was de manier waarop iedereen te werk is gegaan. Het ging maar om één ding en dat was het vinden van Sandra. Er waren geen barrières, er waren geen territoria, er waren geen regels, er was geen wij en zij: er waren geen grenzen. Het ging alleen maar om Sandra en verder om niets en niemand anders.

Hoezo grenzen?!

Ik mag, en dat is zo ontzettend leuk aan mijn baan, u voorgaan met het ongegeneerd trots zijn op onze stad en onze inwoners. Ik ga hier nu niet (overigens totaal tegen mijn Amsterdamse inborst in) opscheppen over wat we z'n allen allemaal gerealiseerd hebben en waar we vandaan komen.

Maar wanneer u dacht dat wij in Heerlen de afgelopen jaren altijd binnen de lijntjes gekleurd hebben. Dat wij altijd de grenzen in acht hebben genomen. Dat wij altijd gedaan hadden wat anderen ons adviseerden. Dat wij altijd strikt de regels hebben gevolgd.

Denkt u dat echt?

Nou, dan zouden u en ik nog altijd radeloos en zonder richting in een elendige stad rondlopen. Noem het eigengereidheid, noem het eigenwijsheid, noem het lef. Het maakt mij niet uit. Ik weet alleen dat het voor ons als stad werkt en ik weet ook dat dit precies is wat mij zo ontzettend aantrekt aan onze stad en aan jullie allemaal hier!

En wat mij betreft is 'the sky the limit'. Denk daarbij aan de komst van Zuyd Hogeschool en de Open Universiteit naar het centrum. De onderwijsinstellingen willen dit alleen omdat ook zij inzien dat de grenzen opgezocht worden, dat er veel meer mogelijk is en er kansen liggen in vernieuwende samenwerking. En dan noem ik nog niets eens de komst van de RWTH naar het centrum en het voortgezet onderwijs. En de samenwerking met de Universiteit Maastricht en de Smart Services Campus hoort hier natuurlijk ook bij.

Waar is de grens? Wat zit nog in het vat?

Eén grens moeten we in ieder geval de komende 25 jaar beslechten en dat is die met Heerlen-Noord. Ook hier laten we zien dat we buiten de lijntjes durven te kleuren. Dat we niet bang zijn voor een inhaalrace van 25 jaar. Dat we dit samen met geweldige partijen en inwoners doen in een alliantie. Dat we vanwege onze aanpak, steun krijgen uit Den Haag. En dat we een goede start hebben gemaakt. Maar laten we ons niet vergissen. De grens tussen arm en rijk, tussen goede en slechte gezondheid, tussen een baan of een uitkering, tussen meedoen of aan de zijlijn staan, is keihard!

Dit vraagt dus van u allen en van ons als gemeente dat wij dit 25 jaar volhouden. Maar dit vereist nadrukkelijk ook een 25-jarig commitment van de Rijksoverheid. Zowel in onze gemeente als in die onderdelen van Parkstad die met dezelfde problematiek worstelen.

Ik kan nog wel even doorgaan met het noemen van voorbeelden waarbij wij buiten de lijntjes kleuren en de grenzen opzoeken. Maar ik zou niet te veel pochen, al moet ik bekennen dat ik er soms bij sta en het zelf amper begrijp.

Zo stond in november Sergio Mattarella, de president van Italië, voor mijn neus. Nou daar wil je je burgemeestersketting wel voor oppoetsen. Hij wilde speciaal naar Heerlen. Hij moest en zou ons badhuis zien en beleven. Zijn bewondering voor ons eigen Heerlens monument was aan-doenlijk.

Twee weken later liep ik met de nieuwe Amerikaanse ambassadeur Shefali Razdan Duggal door Heerlen. Zij wilde per se kennismaken met de mensen en opgaven van het Nationaal Programma Heerlen-Noord

(NPHLN). Oprechte interesse voor de mensen in de wijk, de kleinschalige ondernemingen en het onderwijs. En als kers op de taart een verkenning naar een mogelijke samenwerking met een stad en universiteit in Amerika. Dit aan de hand van een dag erna door haar doorgegeven adressen van twee collega's van mij in datzelfde Amerika.

Ach, en laten we elkaar niet op deze mooie, verwachtingsvolle dag verliezen in euforie.

Weer twee weken later werden we geconfronteerd met een weliswaar bij ons bekende situatie maar desalniettemin geen vrolijke boodschap. Grote kranten en televisiekoppen.

'Heerlen volgens onderzoek van RTL Nieuws de meest gevoelige stad van het land' voor wat betreft ondermijning.

Ik kan u zeggen, dan hebben we het niet over kinderachtige zaken. Drugscriminaliteit, seksuele uitbuiting, wapenhandel, crimineel vastgoedbezit. Maar dank je de koekoek als je het hebt over onze sociaal-economische problematiek en onze grensligging. Reden te meer voor het Rijk om langjarige steun uit te spreken.

Ik kan u verklappen, dit raakte mij tot in mijn botten. Niet alleen omdat ik er als portefeuillehouder over ga maar vooral ook als Heerlenaar die van zijn stad houdt. Ik kan u vertellen over de ontelbare keren dat ik in Den Haag op de deuren heb geklopt, nee gebonsd en gezeurd en gesmeekt heb om hulp. Laat ik dat niet doen.

En ter geruststelling: zolang we tekort hebben aan politiecapaciteit, en zolang de Boa's niet de uitrusting krijgen die passend is, blijf ik op de deuren kloppen in Den Haag. Met een geweldige steun vanuit onze gemeenteraad middels een motie vlak voor kerst. En als er nog geen agenten klaar zijn, dat schijnt zo te zijn, en we nog enkele jaren met ondercapaciteit te maken hebben, dan is er juist steun nodig voor de creatieve ideeën in onze stad. Zoals het Interventieteam, de aanpak sociaal veilig, het veiligheidscentrum in Hoensbroek.

Als het niet via de Nationale Politie lukt, Ministerie van Justitie en Veiligheid, financier het dan maar via de nieuwe aanpak lokale veiligheid in Heerlen. Ik zal u het rekeningnummer doorgeven. Daar zat de frustratie maar niet de boosheid. Ja, ik was boos. Maar wat ik vooral voelde was zoiets als: verdorie, dit is een grens. Daar gaan we met z'n allen onze schouders onder zetten, al moeten we door modder en stof gaan.

We lossen dit op, of we nou hulp krijgen of niet, rechtsom of linksom, normaal of abnormaal, netjes of niet netjes. We gaan met ons hele hebben en houden aan de bak en we lossen dit op.

Dit ligt dan toevallig op mijn bordje. Maar het gaat om de veerkracht die in ons Heerlens DNA zit. Wij laten ons niet uit het veld slaan door de eerste de beste tegenvaller.

Tot slot. Hoezo grenzen?!

Ook voor onze regio zijn grenzen nog altijd van zeer grote invloed. We zien hoe die grenzen ons nog altijd beperken in onze mogelijkheden. Landsgrenzen bulken van de regels en voorschriften. En ik kan u verzekeren, er zijn weinig dingen zo taai zijn als regels. Wij doen daar als gemeente ook aan mee, ik weet daar alles van. Maar regels moeten een doel hebben. Ze zijn er niet louter om je tanden op stuk te bijten.

Ik ben namelijk erg trots op de ontwikkelingen die wij als Limburg, Zuid-Limburg, Parkstad, met onze buurgemeente Aken en de Euregio als geheel doormaken. Met de Brightlands Campus, de onderwijspartijen die zich inzetten om voor onze jeugd de regio toekomstbestendig te maken, onze indrukwekkende medtech sector. Hier wordt duidelijk buiten grenzen gedacht... maar: Ik hoorde onlangs bij een werkbezoek dat een bedrijf op Avantis precies op de grens met Duitsland een product maakt dat in twee landen gemaakt wordt. Het bedrijf wil aan de hele wereld vertellen dat zij in twee landen een product maakt.

Maar, u hoort het goed, dat mag niet van Europa, Den Haag en de autoriteiten in Nordrhein Westfalen. Het gaat om een regeltje: één bedrijf kan niet in twee landen één product maken. Dit is nou precies zo'n onzinregel. Want we zien toch dat het wel kan. Een regeltje kan toch niet zeggen dat het niet kan, als ik toch zie dat het wel kan.....pff!

En wat dacht u van het niet mogen koppelen van de overtollige energie in het zonnepark Herzogenrath aan nieuwbouwwoningen in Kerkrade of het gevecht dat tientallen werknemers in onze regio met de Duitse Belastingdienst voeren over het thuiswerken in coronatijd? Zo maar drie van de vele voorbeelden van onzinnige en overbodige regels. Wat mij betreft slaan we eigenhandig een bord op Avantis in de grond met 'gemaakt op de grens'. Ik help graag mee.

Wat mij betreft koppelen we energie gewoon; ik stop graag de stekker in het contact en wat mij betreft gaan we gewoon naar de minister van Buitenlandse Zaken en verzoeken hem zijn collega eens goed aan te spreken; ik laat de afspraak maken!

Want weet 1 ding, op de grens ontstaat verandering en vooruitgang en als we buiten grenzen durven denken.

Maar nu het allerbelangrijkste:

Ik geniet er van dat ik hier vandaag voor het eerst op deze wijze u mag begroeten en toespreken. Mijn grenzen zijn nog lang niet bereikt, ik hoop de uwe ook niet! Laten we daarom samen grenzen blijven verkennen en waar nodig samen de grens passeren. En wens ik u uit de grond van mijn hart een gelukkig, grenzeloos en vooral gezond 2023 toe.

Proost!